

RACISMENS SPEKULANT – om Det europæiske forår af Kaspar Colling Nielsen

I *Det europæiske forår* af Kaspar Colling Nielsen må man selv regulere de steder, hvor romanen ikke gør det, for ikke at blive suget med ind i romanens racistiske stereotyper og racialiserende spekulationer over en nærtstående dystopisk fremtid.

Man kan være boligspekulant, grundspekulant, børsspekulant og nu også racialiseringsspekulant? Det er i hvert fald et af de helt store greb i Kaspar Colling Nielsens fremtidsroman *Det europæiske forår* (2017), hvor udviklingen af både teknologien og den europæiske integrationsproblematik ruller hurtigt og voldsomt ned ad bakken. Dele af Lolland er i romanen omdannet til en højteknologisk middelalderlandsby og København til en terrorplaget, etnisk segregeret by med indvandrerzoner omhegnet af pigtråd.

Litterær fremtidsspekulation er et virkemiddel, som vi kender fra blandt andet *The Handmaid's Tale*, der anvender en overdrevet faldende fertilitetsrate og dens politiske konsekvenser i et fremtidsperspektiv. I *Det europæiske forår* er det stereotyper om danske muslimer som værende voldelige, misogyne, traditionalistiske og endda terrorister eller terroristsympatisører, der spekuleres i. Som en homogen gruppe nægter de danske muslimer i romanen at tage afstand til de voldsomme terrorangreb, der raserer i København og resten af Europa, romanens hovedkarakterer overfaldes og chikaneres af muslimerne, og den mest gennemgående markør for integration i det europæiske samfund bliver kvinderne, der smider hijabben og får ”danske” kærester.

Diskursivt reproduceres idéen om en særlig muslimsk beskaffenhed. Danske muslimer er i romanen med andre ord udsat for *racialisering*, og en særlig voldsom en af slagsen. Både kulturen og menneskerne er statiske og forsimplede, og i romanens politiske virkelighed er man som del af denne racialiserede kategori tvunget til at takke ja til en tvangsflytning væk fra familie og venner og tage offentlig afstand fra handlinger, der intet har med én selv at gøre, hvis man ikke vil deporteres til en afrikansk flygtningeby.

Alt det nævnte er selvfølgelig en fiktiv virkelighed, en type blandt mange fantasifulde spekulationer i romanen. Så hvor er harmen? For jeg har stadig kun skitseret romanens racialiserende overblik over en egentlig fiktiv muslimsk befolkning. Hvis ikke fortællingen skildrer nuancer, hvis den kun repræsenterer én side af en konflikt, må man i en nuanceret verden utvivlsomt affeje den. Men fortællingen byder også på repræsentation. Der tales i særdeleshed *om* de lidende, men også *med* dem, ja, de marginaliserede får gennem romanens brede karaktergalleri endda egen taletid.

Det europæiske forår opererer overordnet med seks hovedkarakterer i et spænd fra en racistisk billedkunstner til en revolutionær, talende fugl. Midt i dette spænd befinder den unge Emma sig, og hendes relationer til muslimske borgere og sit engagement som frivillig i flygtningebyen Frederiksstad bliver rummet for to slående subjektiveringsprocesser. 1) Selvom Emmas relationer til to muslimske veninder og en kæreste udfordrer de racistiske spekulationer og gør plads til en subtil kritik af regeringens voldelige håndtering af integrationsproblemerne, ender repræsentationen med i højere grad at udtrykke harme over den muslimske forældregeneration og ikke den danske stat, da de unge muslimer er fanget i flygtningebyen i kraft af forældrenes stædighed overfor staten. 2) Emma lider af angst og en spiseforstyrrelse, men begge ting opløses mere eller mindre i mødet med muslimernes mere fysiske lidelse i flygtningebyen. Hun bliver gennem det overfladiske indblik i de racialiserede subjekters ramme vilkår mentalt klædt på til igen at indgå i det vestlige samfund. Gevinsten for det hule forsøg på en repræsentation af muslimernes lidelse ligger altså i sidste ende hos det vestlige subjekt og fungerer samtidig som en manifestation af både Emma og Vesten med stort V som de egentlige subjekter.

Den marginaliseredes lidelse får dog også en mere direkte italesættelse. Det sker naturligvis gennem den talende fugl, Wilhelm, der til gengæld ikke er bange for statens voldelige overgreb, men derimod landsbyens katte. Som forsvar får han derfor oprettet en hær af droner, som følger ham, hvor han går, og Wilhelm udvikler sig efterhånden i sine egne øjne til en revolutionær maskeret hævner. Wilhems ven – den talende slædehund, Jack – får ham til sidst overbevist om, at hvor uretfærdig både Wilhelms og muslimernes position end er, er der ikke andet at gøre end at spille sin taknemmelige, underdanige rolle overfor magthaverne. Ligesom indvandrerne skal bukke og takke for at kunne opholde sig i Danmark og sluge den diskrimination, der følger med, må Wilhelm blot være taknemmelig for, at han som et af de udvalgte dyr har fået en menneskelignende bevidsthed.

Det lader altså til, at årsagen til undertrykkelsen i sidste ende ligger hos de undertrykte, der har misforstået og derfor opført sig forkert i deres politiske konstellation. Og selv efter blotlæggelsen af den politiske situations absurditet, er det i resten af romanen stadig den overgribende racialisering, der har den endelige påvirkning på den alvidende tredjepersonsfortæller.

Hvorfor racialiseringen af muslimer ikke blot kan tages for uskyldige, fantasifulde spekulationer, kan forklares med et indblik i den udlændinge- og integrationspolitiske virkelighed i Europa i det 21. århundrede. Ifølge Professor i Etnicitet, Race & Migration samt Køns- og seksualitetsstudier, Fatima El-Tayeb, produceres der i vestlige samfund en diskurs om et homogent muslimsk fællesskab som den eneste kulturelle sfære i Vesten, hvori sexismen, homofobi og vold stadig finder sted. I kraft heraf kan Vesten anvende tolerance som en forskelsbehandlende struktur – og ikke en værdi. Et dansk eksempel er ghettopakken, hvori en ikke-vestlig etnicitet er det bærende krav for, om et boligområde kan placeres på ghettolisten og dermed står i farezonen for sidenhen at blive udsat for nedrivninger og genhusninger. Grundlaget for sådan et voldsomt indgreb virker til at bero på en racialisering af lignende karakter, som militarismen i *Det europæiske forår* gør. For slet ikke at nævne den positive modtagelse af romanen fra bl.a. integrationsminister Mattias Tesfaye og den danske regerings ønske om at oprette en flygtningelejr i Rwanda.

Det er ikke hensigten at dømme enhver reaktion på bogen til at være enten woke foragt eller fødslen af et racistisk sindelag, men for at dømme værkets interne modstand til sin egen konstante racialisering af muslimer til simpelthen at være for vag. Særligt set i forhold til det danske integrationspolitiske landskab lader der til at være en reel fare for, at *Det europæiske forårs* anvendelse af racialiseringsprocesser som spekulativt element i sidste ende bevirker en gensidig konstitution af romanens og virkelighedens racialiserende spekulationer. Med blikket på romanen som fantasifuld spekulant i racistiske stereotyper må man som læser altså gøre sit for at holde værdien af dem nede. Man må sidde og regulere de steder, hvor romanen ikke selv gør det – og håbe på, at regeringen med tiden lærer at gøre det samme.